Kimya sektörü 2023 hedefi için Ar-Ge'ye odaklanacak

Kimya sektörü, 2023 hedefleri için 50 milyar dolar ihracatı gözüne kestirdi. Ancak bu hedefin gerçekleşebilmesi için Ar-Ge faaliyetlerinin artırılmasının yanı sıra bu alandaki hammadde sorununa da çare bulunması gerekiyor.

Türkiye Kimya Sanayii İhracatı (milyar dolar)	
2011	16.3
2012	17.5
2013	17.4
2014	17.9
2015	15.4

Kaynak: İKMİB

Hazırlayan: İshak SEVGİN

Türkiye kimya sanayii, yenilikçi ve yüksek teknolojili ürünlerle hem küresel pazardaki rekabet gücünü hem de kilogram başına ihracatını artırmak istiyor. 2015 yılında gerçekleştirdiği 15.4 milyar dolarlık ihracatla büyüklüğü 5 trilyon doları bulan küresel kimya pazarından yüzde 0.38 pay alan sektör, bu oranı 2023'te 0.70'e çıkarmayı planlıyor. Fakat sektörün küresel pazardan aldığı payı artırma hedefini gerçekleştirebilmesi için kronik sorunların da artık çözüme kavuşturulması gerekiyor. 2015 yılında, gerek Euro-dolar paritesindeki farktan gerekse de hammadde fiyatlarındaki düşüşten kaynaklı ihracat değerde yüzde 13.2 geriledi.

Tonaja ağırlık verildi

İhracattaki gerilemenin getirdiği kaybı telafi etmek adına tonaja ağırlık veren sektör, söz konusu dönemde miktar bazında ise ihracat satışlarını yüzde12.5 artırdı. Miktarda artan fakat değerde düşen ihracatın sadece kur farkı veya hammadde fiyatları ile açıklanamayacağına dikkat çeken uzmanlar, Türkiye'nin bitmiş ürün grubunda düşük teknolojili işlere imza atmasının ve yenilikçi ürün imalatının eksik kalmasının bu sonuca neden olduğu görüşünde birleşiyor.

Sektörün yüksek teknolojiyle harmanlanmış, yenilikçi ürün grupları ile küresel pazardaki payını artırabileceğine dikkat çeken uzmanlar, bu alandaki Ar-Ge harcamalarının ivedilikle artırılması önerisinde bulunuyor.

Kimya sanayiinin katma değerden uzak bir üretim anlayışıyla çalıştığını gösteren bir diğer veri de kilogram başına ihracatta ortaya çıkıyor. 2023'te 50 milyar dolarlık ihracat hedefi bulunan sektör, 2015 yılı itibarıyla kilogram başına 0.89 dolarlık ihracat yaptı.

Yeni bir dönemin eşiğine gelindi

Bu rakam Türkiye'nin 1.6 dolarlık genel ihracat ortalamasından daha düşük. Yeni dönemde bitmiş ürün grubu ihracatında kayda değer bir gelişme göstermek isteyen sektörde ileri işlenmiş ürün grupları ile ihracatın kilogram değerinin 2.5 dolar seviyesine çekilmek istenmesi ise bu alanda yeni bir dönemin eşiğine gelindiğini gösteriyor.

Sektörün 2015 yılı ihracatından bitmiş ürün grubu yüzde 60'lık pay alırken, ihracatın yüzde 40'ını ise yarı mamul ürün grubu oluşturdu.

19.8 milyar dolarlık dış ticaret açığı

Türkiye İstatistik Kurumu'ndan edinilen bilgilere göre, 2015 yılında yaklaşık 35.2 milyar dolarlık ithalat yapan sektör, söz konusu dönemde 19.8 milyar dolarlık dış ticaret açığı verdi. Sektör ihracatının 2023'te 50 milyar dolara ulaşması için kilogramda 2.5 dolarlık değere ulaşılması gerekiyor. Ancak bu hedefin önündeki başlıca engeli ise hammadde ve ileri işlenmiş ürün grubundan kaynaklı yapılan yüksek ithalat oluşturuyor. Bu hedefin gerçekleşebilmesi için Ar-Ge faaliyetlerinin artırılmasının yanı sıra bu alandaki hammadde sorununa da çare bulunması gerekiyor.

Türkiye kimya sanayiinin katma değeri yüksek ürünlerle global rekabette öne geçebilecek potansiyele sahip olduğuna dikkat çeken sektör temsilcileri, bunun için firmaların Ar-Ge yatırımlarını artırması, hükümetin de hammadde açığını kapatacak projeleri desteklemesi önerisinde bulunuyor. Yine sektörde petrokimya tesisleriyle entegre bir yapıda hareket etmesi planlanan ihtisas OSB kurma girişimleri, sektörün 2023 yılı hedeflerine odaklanmasını sağlıyor.

103 ülkeye ihracat

Plastik ve mamulleri, yapıştırıcılar, mineral yağlar ve yakıtlar, boya, kozmetik, organik ve anorganik kimyasallar, eczacılık, medikal ürünler gibi yaklaşık 30 sektöre hammadde ve ara girdi sağlayan kimya sanayii, halen 103 ülkeye ihracat yapıyor. 2015 yılı itibarıyla Türkiye'nin ihracatından yüzde 10.7'lik pay alan sektörde, çoğunluğu KOBİ niteliğinde yaklaşık 22 bin işletmenin faaliyet gösteriyor. Söz konusu işletmelerde 300 bin kişi istihdam ediliyor. Yine 2 bin 600 civarında madde ve müstahzarın kimya sanayii tarafından üretildiği belirtiliyor. Tüm bu veriler ve kimya sanayiinin alt sektörleri ele alındığında bu alandaki katma değerli ürün grubunun artırılması gerçeğini ortaya koyuyor.

Ar-Ge harcaması yüzde 1.9 azaldı

Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği'nden (TKSD) edinilen bilgilere göre, Türkiye'de Gayri Safi Yurtiçi Ar-Ge Harcaması 2014'te bir önceki yıla göre yüzde 18.8 artarak, 17 milyar 598 milyon lirayı buldu. Söz konusu dönemde kimya sektöründe ticari kesim Ar-Ge harcaması ise yüzde 1.9'luk azalma ile 673 milyon liraya geriledi. Kimya sektörünün ticari kesim Ar-Ge harcaması içindeki payı ise 2014 yılında yüzde 7.7 seviyesinde idi.

Ticari Ar-Ge harcamalarındaki azalmaya rağmen sektörde son yıllarda katma değerli ürün grubunu artırmak adına Ar-Ge merkezlerinin sayısında kayda değer oranda bir artıştan söz edilebilir. Yine TKSD'nin verdiği bilgiye göre, 2016 yılını Şubat ayı itibarıyla Türkiye'de 244 adet Ar-Ge merkezi faaliyet gösteriyor. Bu Ar-Ge merkezlerinden 15i kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı, 13'ü temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı konusunda hizmet veriyor. Söz konusu merkezler, Türkiye'deki Ar-Ge merkezlerinin yüzde 11.5'lik dilimini temsil ediyor. Ar-Ge merkezleri ve Ar-Ge harcamalarındaki artışı yüksek katma değerli ürün grubunun imalatı için önemli gören sektör temsilcileri, 2023 hedeflerinin küresel pazarda fark yaratacak ürünler ile gerçekleşebileceğinin altını çiziyor.

Pazar kaybı endişesi yaşanıyor

Özellikle rekabet ortamının ucuz veya rekabet edebilir bir lojistik, ucuz enerji, yeterli eleman, hammaddeye kolay ulaşım bakımından iyileştirilmesini isteyen temsilciler, bu konuda gereken gelişmelerin sağlanamaması halinde pazar kaybı ve buna bağlı olarak ihracatta düşüş yaşanabileceğini vurguluyor. 2023 yılı hedefi doğrultusunda dış pazarlarda güçlü bir konuma gelmek ve ihracatı artırmak amacıyla yoğun bir çalışma içine giren sektör temsilcisi konumundaki dernek ve birlikler, milli katılımlı fuar organizasyonları, alım ve ticaret heyetler, Ur-Ge projeleri gibi çalışmalarını ise artırdı. 2016 yılında dış kaynaklı tüm olumsuzluklara rağmen hedef odaklı ihracat stratejisini sürdüren sektör, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya alternatif oluşturması beklenen Güney Amerika, Sahra Altı Afrika, Uzakdoğu ve Asya gibi pazarları yakından izliyor.

En fazla ithalat yapılan sektörler arasında

İhracatında ilk üçte yer alan kimya sanayii, aynı zamanda en fazla ithalat yapan sektörlerden biri. Yurtiçi üretimin yetersizli-

ği nedeniyle yerli üretici, ihtiyaç duyduğu hammaddeyi ithal yolla karşılarken, TÜİK verilerine göre sektör 2015 yılında 35.2 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirdi. Sektörde ithalatı en fazla yapılan ara mallardan petrokimyasal ürünler ilk sırada yer alıyor. Petrokimyasal ürünlerin ithalatı son beş yılda miktar bazında polimerlerde yüzde 35, elyaf hammaddelerinde yüzde 18, lastik hammaddelerinde yüzde 47 ve diğer petrokimyasal ürünlerde yüzde 31 arttı. 2023 yılı hedefleri çerçevesinde yüksek katma değerli üretim yapısına geçip, ara girdi ithalatını da azaltmak isteyen sektör aktörleri, 2023 yılı itibarıyla ihracatın ithalatı karşılama oranını yüzde 70'e çıkarmayı planlıyor.

Plastikler yüzde 33 pay ile lider

İKMİB'ten alınan verilere göre, Türkiye'nin 2015 yılı kimya ürünleri ihracatında yaşanan yüzde 13'lük düşüşe rağmen 5.41 milyar dolarla Avrupa Birliği ülkeleri en fazla pay alan ülke gurubu olurken, Mısır ise 971.9 milyon dolarla en fazla pay alan ülke oldu. Bu dönemde Mısır'a yapılan ihracatta yaklaşık yüzde 19 oranında düşüş yaşanırken, Mısır'ı, 939.5 milyon dolarla Irak, 795.1 milyon dolarla Almanya, 733 milyon dolarla Birleşik Arap Emirlikleri ve 573 milyon dolarla da İtalya takip etti. Söz konusu dönemde en büyük artış Suudi Arabistan'a yapılan ihracatta yaşandı. Türkiye'nin Suudi Arabistan'a olan ihracatı yüzde 30.57'lik artışla 491.7 milyon dolara ulaştı. Türkiye kimya ürünleri ihracatını ürün grupları bazında ele aldığımızda ise plastik ve mamulleri ürün grubu gerçekleştirdiği ihracat ve toplam kimya sektörü ihracatından aldığı yüzde 33'lük payla ilk sırada yer aldı. Bu dönemde plastik ve mamulleri ürün grubu ihracatı yüzde 10.88'lik düşüş yaşayarak 5.10 milyar dolar şeklinde gerçekleşti. Bu ürün grubunu 3.61 milyar dolar ve yüzde 23.3'lük payla mineral yakıtlar, 1.16 milyar dolar ve yüzde 7.5'lik payla anorganik kimyasallar izledi.

Satış hacminde Çin lider konumda

Son on yılda kimya ürünleri satışı global çapta iki kat büyüyerek 5 trilyon dolara ulaştı. Bu büyümede gelişmekte olan ülkeler ve özellikle de Çin başı çekerken, sektörün orta vadede gelişmekte olan ülkelerde yüzde 6 ila yüzde 10, gelişmiş ülkelerde ise yüzde 2 ila yüzde 3 arasında büyümesi öngörülüyor. Kimya ürünleri satış hacimleri bakımından Çin lider konumda bulunuyor ve geçen on yıllık sürede Çin'in kimya ürünleri üretimi yıllık ortalama yüzde 14 oranında arttı. Çin'i ABD, Japonya, Almanya, Güney Kore ve Fransa takip ediyor. Kimya ürünleri dış ticareti bakımından Avrupa Birliği ise en çok kimya ürünü ihracatı geçekleştiren bölge, ancak AB'nin küresel kimya ihracatında aldığı pay son on yılda düştü. Uzmanlar, yaşanan düşüşü enerji ve hammadde fiyatlarının Avrupa ülkelerinin rekabetçiliğine yaptığı zayıflatıcı etkiye bağlıyor. 2016 yılı ve sonrasında kimya sektörüne yön verecek gelişmelerin ise çevresel sürdürülebilirlik, mevcut ve alternatif enerji kaynaklarına yönelik artan talep ve sağlık konusunda artan tüketici farkındalığı olması bekleniyor. Bunların yanı sıra iklim değişikliğine karşı alınacak önlemler, karbon emisyonunun azaltılması, Trans-Atlantik ve Trans-Pasifik serbest ticaret anlaşmaları da küresel kimya sanayisine yön verecek gelişmeler arasında yer alıyor.

Yavuz EROĞLU
TOBB Plastik Kaucuk Kompozit Sanayi Meclisi ve PAGEV Yönetim Kurulu Başkanı

TEMEL HEDEFİMİZ AVRUPA'DA LİDERLİK KOLTUĞUNA OTURMAK

Sektörde şu an çoğu küçük ve orta ölçekli olmak üzere 11 bin civarında üretici firma faaliyet gösteriyor. Bu firmaların istihdam hacmi yaklaşık 250 bin kişi. Plastik sektörü ihracatı, toplam kimya sektör ihracatı içinden 2015 yılında yüzde 32, 2016'nın ilk yarısında ise yüzde 36 pay alarak birinci sıradaki konumunu korudu.

Kimya sektörünün lider kalemi olan plastik sektörü, ülke ekonomisine 13 milyar dolarlık katkı sağladı. Sektör olarak 2015 yılında ulaştığımız 8.6 milyon tonluk başarılı üretim grafiğiyle Avrupa'daki ikinciliğimize devam ettik. Dünya sıralamasında ise yüzde 2.7 payla altıncı sırada yer aldık. Bu üretim başarımızdan plastik ambalaj malzemeleri yüzde 40, inşaat malzemeleri yüzde 22, tarım ürünleri yüzde 6, otomotiv ve tekstil yüzde 4 pay alırken, kalan yüzde 24'ü ise plastik kullanan diğer sektörler üstlendi.

İhracatta artış beklentisi

2015 yılında plastik mamul üretimi 2014'e göre miktar bazında yüzde 3.2 artış ile 8.6 milyon tona yükseldi. Değer bazında ise yüzde 6.6 azalış ile 32.8 milyar dolar olarak gerçekleşti. Plastik mamul ihracatı ise 2015 yılında miktar bazında yüzde 1.6 düşüşle 1.58 milyon ton, değer bazında yüzde 12.8 düşüşle 4.34 milyar dolar olarak gerçekleşti. 2015'te en çok plastik mamul ihracatı yapılan ilk üç ülke ise sırasıyla Irak, Almanya ve İngiltere oldu. 2016 yılının Ocak-Mayıs dönemi verilerine göre, Türk plastik sektörünün ilk beş aydaki üretimi miktarda 3.8 milyon ton, değerde 14.8 milyar dolar oldu. İhracat ise 2016 yılının beş aylık döneminde miktar bazında 648 bin ton, değer bazında ise 1.73 milyar dolar olarak gerçekleşti. Önümüzdeki dönemde ekonomideki risklerin de dikkate alınması halinde 2016 yılında plastik sektörünün en kötü ihtimalle 2015 yılına kıyasla miktarda yüzde 7 artarak 9.2 milyon tona, değerde ise yüzde 8 artarak 35.5 milyar dolara çıkmasını öngörüyoruz. İhracatın ise 2016 yılı sonunda miktar bazında 1.57 milyon ton, değer bazında ise 4.15 milyar dolar olmasını bekliyoruz.

Projeler hayata geçiriyoruz

Plastikler küresel bir başarı hikâyesi olarak kabul ediliyor. 1950 yılında 1.5 milyon ton olan plastik üretiminin 2010–2014 yılları arasında yüzde 4.1 büyüme hızıyla artarak 2015 yılında 340 milyon tona çıktığını tahmin ediyoruz. Dünya toplam plastik üretiminin yaklaşık yüzde 25'i Çin, yüzde 21'i tüm Avrupa, yüzde 20'si NAFTA ülkeleri, yüzde 16'sı da Çin dışındaki Asya ülkeleri tarafından gerçekleştirildiği öngörülüyor. Toplam üretimde Ortadoğu ve Afrika ülkelerinin payı yüzde 8, Latin Amerika'nın payı ise yüzde 7 düzeylerinde. Türkiye ise 2015 yılında eriştiği 8.6 milyon tonluk üretimiyle küresel üretimden yüzde 2.7 pay alarak dünyada altıncı, AB'de ise Almanya'dan sonra ikinci büyük plastik üretimine sahip. Türk plastik sektörünün hedefi en kısa sürede liderlik koltuğuna oturmak. Bu hedef doğrultusunda rekabet gücümüzü artırmak, yenilenmek ve daima ileri gitmek için adımlar atıyor, projeler hayata geçiriyoruz. Ayrıca sektörümüzün gelişimi ve ilerlemesi adına önüne çıkan engelleri kaldırmak için büyük bir gayret içerisindeyiz. Gerek ilgili bakanlıklarımızla gerekse sektör temsilcilerimizle çalışmalar yürütüyoruz ve güç birliği ile tüm sorunlarımızı aşmaya çalışıyoruz. Tüm problemler ortadan kalktığında ülkemizin en hızlı büyüyen sektörü olarak daha da ileri gideceğiz.

Timur ERK
Türkiye Kimya Sanayicileri
Meclis Başkanı

YATIRIM ORTAMI EN KISA ZAMANDA İYİLEŞTİRİLMELİ

Türkiye'nin pazar payını artırabilmesi için rekabet edilebilir ortamın yaratılması gerekiyor. Rekabet edebilir bir ortam ucuz veya rekabet edebilir bir lojistik, ucuz enerji, yeterli eleman, hammaddeler kolay ulaşım gibi kavramları içeren bir ortam. Bu konularda gereken gelişmelerin sağlanamaması halinde pazar payı artmaktan ziyade kayba uğrayacak. Bunun önüne geçmek için devletten yatırım ortamın iyileştirilmesini, Marmara, Ege ve Doğu Akdeniz'de sektör için sahil şeridi ayrılması/belirlenmesini (rekabet edebilir yerleşim sorunu) bekliyoruz. Bir diğer beklentimiz ise, CHEMPORT projesinin desteklenmesi ve aşama kaydetmesi için engel olan zeytin kanununa 'Stratejik büyük ölçekli ve kamu yararı' göz önünde tutularak istisna getirilmesi. Aksi durumda büyük kimya sanayi yatırımları için elzem olan kıyı şeridi, enerji hatlarına yakınlık, otoyol ve demiryolu hatlarına yakınlık konusunun çözümü söz konusu olamayacak. Bunun yanı sıra sektörle ilgili mevzuatların azaltılmasını ve katma değeri yüksek, ileri teknoloji gerektiren kimyasalların üretimini teşvik edecek yeni teşviklerin sağlanmasını istiyoruz.

Komşu ülkelerle sorunların çözülmesini bekliyoruz

2015 yılında kimya sektöründe en fazla büyüyen sektör temel eczacılık ürünleri üretimi sektörü oldu. Kimyasal ürünler imalatı sektörü yüzde 3.5 büyümeyle imalat sanayi ortalamasına yakın büyürken, düşük petrol fiyatlarının etkisi, global ölçekte plastik sektöründe rekabetin giderek artması ve komşu ülkelerde yaşanan sorunlar nedeniyle kauçuk ve plastik sektörü ancak yüzde 1.6 oranında büyüyebildi. 103 ülkeye ihracat yapan Türk kimya sanayi 2015 yılında toplam 15.4 milyar dolar, 2016'nın ilk yarısında ise 7 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. 2016 yılı, şu ana kadar iç ve dış pazarlarda yaşanan siyasi ve sosyal olaylarla dolu bir yıl oldu. Onun için yıl sonuna ait bir tahminde bulunmak oldukça zor. Sektörün ihracatında, özellikle komşu ülkelerle yaşanan sorunların çözülmesi halinde en yakın pazarlar öne çıkmasını, buna bağlı olarak olumlu gelişmelerin yaşanmasını bekliyoruz.

AB hakimiyeti artık değişti

Dünya kimya sanayinde önceki yıllarda süren Avrupa Birliği hâkimiyeti, son yıllarda Uzak Doğu ve Asya ülkelerine geçti. Dünya kimyasal madde ticareti 2013 yılında 3.156 milyar Euro şeklinde gerçekleşirken, global satışlar 2013 yılında bir önceki yıla göre yüzde 2.3 oranında artış gösterdi. AB kimyasal ürünler sektörü toplam satışlarda ABD'nin ardından gelirken, Avrupa Birliği üyesi olan ve olmayan Avrupa ülkelerinin toplam satışları 2013 yılında 630 milyar Euro'ya ulaştı. Bu da dünya kimyasala ürünleri satışının yaklaşık yüzde 20'sine denk geliyor.

Türkiye'de Gayri Safi Yurtiçi Ar-Ge Harcaması 2014 yılında bir önceki yıla göre yüzde 18.8 artarak 17 milyar 598 milyon lira oldu. Kimya sektöründe ticari kesim Ar-Ge harcaması 2014 yılında bir önceki yıla göre yüzde 1.9 oranında azalarak 673 milyon TL şeklinde gerçekleşti. Kimya sektörünün ticari kesim Ar-Ge harcaması içindeki payı ise 2014 yılında yüzde 7.7 oldu. 2016 Şubat ayı itibarıyla Türkiye'de 244 adet Ar-Ge merkezi faaliyet gösteriyor. Bu Ar-Ge merkezlerinden 15'i kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı, 13'ü temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı sektöründe faaliyet gösteriyor.

YENİLİKÇİ ÜRÜNLERLE DÜNYADAKİ YERİMİZİ SAĞLAMLAŞTIRABİLİRİZ

Murat AKYÜZ
İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) Başkanı

Türk kimya sanayinin alt sektörler bazında gösterdiği gelişmeler, uluslararası pazarlarda rekabette önemli avantajlar yaratıyor. Örneğin plastik sektörü hem ihracat hem de üretimdeki yükselişle Avrupa'da ikinci sıraya yükseldi. Kozmetik sektöründe de birçok ürün grubunda iyi bir noktadayız. Sabunda ve saç ürünlerinde dünyada ilk üçteyiz, ıslak mendilde dünyanın en büyük ikinci üreticisiyiz. Boya sektöründe de ciddi gelişmeler yaşanıyor. Türk boya sektörü, Avrupa genelindeki altıncı büyük boya üreticisi konumunda. Boya sektörümüzün alt üretim alanları da hızlı bir büyüme içinde. Tüm bu gelişmeler sektörün geleceği açısından son derece umut verici. Yenilikçi ve yüksek teknolojili ürünlerle dünya pazarındaki yerimizi sağlamlaştırabiliriz.

Ar-Ge'ye daha fazla yatırım yapmak gerekiyor

Bunun içinde Ar-Ge'ye daha fazla yatırım yapmak gerekiyor. Yüksek teknolojili ürünlerin yaratılmasını desteklemeli ve uluslararası pazarlara sunulmasını sağlamalıyız. Türkiye ekonomisine ciddi oranda katkı sağlayan ve Türkiye'nin ihracatında üçüncü sırada yer alan kimya sektörü, katma değeri yüksek ürünlerle, global rekabette de öne geçebilecek bir potansiyele sahip. Ancak hammaddede yüzde 80'e varan yüksek oranlarda dışa bağımlı bir sektörüz. Bu potansiyelin değerlendirilmesi için yatırım teşvikleri ve yatırım ortamının iyileştirilmesi gerekiyor. Ayrıca Ar-Ge ve inovasyonda yeterli bir noktada değiliz. Bunun için de Ar-Ge kaynaklarımızı artırmamız önem taşıyor.

Küresel ekonomideki yavaşlamadan etkilendik

Kimya sanayi, Türkiye ekonomisinde kilit rol oynayan sektörler arasında yer alıyor. Neredeyse tüm sanayi kollarına girdi ve ara malı sağlayan sektör, mineral yağlar ve yakıtlar, plastik mamuller, boya, kozmetik, ilaç ve eczacılık ürünleri, medikal ürünler gibi önemli alt sektörlere sahip. Son 10 yıllık sürece bakıldığında tüm alt sektörlerde hızlı bir büyümenin yaşandığı görülüyor. 2014 yılında değerde 18 milyar dolarlık ihracat yapan kimya sektörü, 2015'teki ekonomik ve siyasi belirsizliklerin yanı sıra hammadde fiyatlarındaki gerilemenin de etkisiyle ihracatı yüzde 13.28 azalarak 15 milyar 469 milyon dolara gerilerken, miktarda yüzde 12.59 artarak 17.3 milyon tona ulaştı. 2015 yılı gerek ihracatçılar, gerek sanayiciler açısından zor bir yıl oldu. Küresel ekonomideki yavaşlamanın olumsuz etkisini yıl boyunca hissettik. Miktar bazında ihracattaki yükselişe karşın Euro-dolar paritesinin ve hammadde fiyatlarının etkisiyle değer bazında düşüşler yaşadık. Ancak, tüm bu yaşananlara rağmen kimya sektörü Türkiye'nin en fazla ihracat yapan üçüncü sektörü olmayı sürdürdü.

Haziran ayında yeniden yükselişe geçildi

Yılın başından bu yana ihracatımızı sekteye uğratacak pek çok olumsuzlukla karşılaştık. Buna rağmen 2016 yılı Haziran ayında kimya ihracatı yeniden yükselişe geçti. Rakamlar açıklanmadan hemen önce İsrail ve Rusya ile olan ilişkilerde yeniden normalleşmenin sağlanması adeta ikinci yarı için umut oldu. Bu ülkelere olan ihracatımız birden bire çok artmasa da birkaç ay içinde rakamlara olumlu bir şekilde yansımaya başlayacağını düşünüyoruz. En önemli ihracat pazarlarımız arasında yer alan Mısır ile yaşanan gerginliğin sona ermesi ve iki ülke arasındaki ilişkilerin yumuşaması da şu an en büyük beklentilerimiz arasında. Komşu ülkelerin ihracatımızdaki payı yadsınamaz. Yaşanan bu olumlu gelişmeler küresel pazarlardaki daralma ve dünya ticaretindeki yavaşlamadan olumsuz etkilenen ihracatçımızı önemli oranda rahatlatacağına inanıyoruz.

AR-GE FAALİYETLERİ TEŞVİK SİSTEMİ İÇİNDE DESTEKLENMELİ

Ahmet YİĞİTBAŞI
Boya Sanayicileri Derneği (BOSAD)
Yönetim Kurulu Başkanı

Ana kimya sektörü içinde boya sanayii, son 10 yılda önemli bir gelişme gösterdi. Bu gelişmenin ekonomik büyüklüğü ise ilgili dönemde yıllık ortalama yüzde 5-6 oranında artışla GSMH'nin üzerinde gerçekleşti. Boya sanayii, hammadde sektörünü de içine alan bir ekonomik yapı bütünlüğüne sahip. Sektörün bugün ulaştığı ekonomik büyüklüğü, son beş yıl verileri dahilinde 2 milyar doları aşarken, 2015 yılı sonunda yaklaşık 2.5 milyar dolar seviyesine ulaştı. Boya sanayii üretim alanı içinde çeşitli ekonomik büyüklükte yaklaşık 340 işletme faaliyet gösteriyor. Aynı zamanda direkt işgücü ve istihdam açısında 20 bin kişiyi aşan bir büyüklüğe sahip. BOSAD olarak temel hedefimiz, boya sanayini bölgenin bir üretim ve yatırım üssü haline getirmek. Bu hedefe ulaşılması için bürokratik kesim başta olmak üzere, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla entegre çalışmalar yapılması, özellikle üretim ve Ar-Ge açısından konumunun güçlendirilmesi ve bu alandaki yatırım sürecinin desteklenmesi gerekiyor.

2015'i, 900 bin ton üretim ile kapattık

Küresel ekonomideki yavaşlamanın ve Ortadoğu ile yakın bölgelerdeki istikrarsızlığın sürdüğü 2015'te, global ve bölgesel ölçekteki gelişmeler Türkiye ekonomisine olumsuz yansıdı. Türk boya sanayii, 2015 yılını, ulusal ekonomideki büyüme hızının düşüşüne paralel, yaklaşık yüzde 3-4'lük bir büyüme ve 900 bin tonu aşan bir üretimle kapattı. Bu büyüme hızı ulusal ekonomi ve bölgesel siyasi gelişmelere bağlı olarak ortaya çıktı. 2015 yılında boya sektörünün iki önemli üretim alanı olan inşaat ve sanayi boyaları gruplarında ise büyüme devam etti. 2015 yılında sanayi boyalarının alt üretim alanındaki gelişme, genel olarak imalat sanayinin yapısıyla paralel bir büyüme gösterdi. 2016 yılı sonu itibarıyla boya sanayimizin yıllık büyüme hızının, Türkiye'nin büyüme hızıyla paralellik göstermesi, üretim ve dış ticaret alanlarında ise geçmiş yıllara göre düşük bir artış bekliyoruz. Bu alanda ihracatın dış pazarlardaki mevcut gelişmelere bağlı olarak 2015 verilerini koruması bekleniyor. Bu dönemde boya sanayiinin yeni hedef pazarları arasında Ortadoğu ülkelerinin yanı sıra Orta ve Güney Afrika'nın öne çıkmasını bekliyoruz.

Kayıtdışı üretim uyarısı

Boya sanayii, son beş yıllık dönemde başta büyük ve orta ölçekli kuruluşlar olmak üzere Ar-Ge faaliyetlerini artırdı. 2014 sonu itibarıyla Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı verilerine göre, Ar-Ge merkezi teşvikinden en çok yararlanan sektör konumunda bulunuyor. Bu alandaki teknik çalışmalar sektörün ürün kalitesini ve uluslararası rekabet gücünü artırıyor. Sektör kuruluşlarının Ar-Ge ve inovasyona yönelik yatırım ve faaliyetleri son dönemde artmasına rağmen bu alanda alınacak önemli mesafelerin olduğuna inanıyoruz Bu konuda kamu bürokrasisinden özellikle yeni teknolojilere yönelik yatırım ve Ar-Ge faaliyetlerinin teşvik sistemi içinde geniş ölçekli desteklenmesini talep ediyoruz. Sektörel alanda yaşadığımız olumsuzlukların başında ise, ulusal ve uluslararası regülasyonlara uyumda yaşanan sorunlar geliyor. Ayrıca sektörde hala önemli ölçüde kayıtdışı üretim söz konusu. Rekabet eşitsizliği yaratan bu durum, sektörün gelişimini de olumsuz etkiliyor. Boya sektörünün genel olarak işletme yapısı dikkate alındığında, ölçek ekonomisine uygun, kurumsallaşmış işletmelerin halen kurulamamış olmasının, gelecek yıllara yönelik sektörel büyüme stratejilerinin belirlenmesi noktasında, üzerinde önemle durulması gereken konulardan biri olduğunu söylemek mümkün.